

Kul hakkı üzerine

İzmir'den okuyucumuz: "Kul hakkı sadece maddî midir? Başkasına hakkını helâl eden bir kimse, artık buna bedel olarak Mahşerde her hangi bir hak almaz mı?"

Kul hakkını çiğnemenin maddî olanı da, mânevî olanı da kaçınmamız ve sakınmamız gereken büyük günahlardandır. Esasen maddî olup olmadığına bakılmaksızın, hepsi hak olarak değerlendirilmeli ve sakınmalıdır. Maddeyle ilgili bir alanda kul hakkı şüphesiz maddî, mânâyla ilgili bir hususta ise kul hakkı mânevîdir. Yani paraya ve maddeye bağlı alacak-verecek ilişkilerinde meydana gelen kul hakkı maddî; gıybet, iftirâ, dedikodu, yalancı şahitlik gibi mânevî "tahkir ve hakâret"i konu alan kul hakkı mânevîdir.

Başkasının size olan borcunda sizin iki türlü hakkınız söz konusu olabilir. Bir, paranızın maddî değeri; iki, paranızı geciktirmesi sebebiyle uğradığınız mağdûriyetin mânevî boyutu. Başkasına olan hakkınızı helâl etmeniz, her ikisini kapsayabileceği gibi, yalnız birini de içine alabilir. Bu sizin niyetinize bağlıdır. Tasarruf ve inisiyatif sizin elinizdedir. Eğer her ikisi hususunda da hakkınızı helâl etmişseniz, Allah için, ona karşı hakkınızdan tamâmen vazgeçmiş olursunuz. Bu vazgeçiş Allah içindir ve artık Allah nezdinde o kişiyle sizin aranızda her hangi bir hak-hukuk meselesi, alacak-verecek dâvâsı kalmaz, çünkü sizin tarafınızdan iptal edilmiştir. Yani Allah katındaki senetler, hak sahibi olarak sizin tarafınızdan yırtılmıştır.

Bunun karşılığında, Allah'ın sırf fazl ve keremi ile size ikrâmı söz konusu olabilir. Ki, bunu da o kişiden talep etmenize lüzum kalmaz. Çünkü bunu Cenâb-ı Hak merhametiyle lütfeder.

Eğer hakkınızdan vazgeçmemişseniz, hakkınızı helâl etmemişsiniz demektir. O kişinin size olan borcu devam eder. Bu durumda borcunu ödeyebilmesi için ona verdiğiniz ilâve süre de kolaylık sayılır. Yani her hâlükârda bu hadis-i şerifle müjdelenen kolaylığa ermek için, elinize hep fırsatlar geçer. Şüphesiz bunu, alacaklı olduğunuz kişilerin ihtiyaç durumu ile sizin onları taşıyabilme gücünüz ve inisiyatifiniz belirleyecektir. Sizin başkasına tanıdığınız kolaylık, dünyada, kabirde ve

mağşerde Allah'ın rahmetine nâil olmanız açısından elbette önemlidir.

Başkasına hakkını helâl eden kimse, buna karşılık gerek dünyada, gerek kabirde, gerekse Mağşerde Allah'tan öyle bedel alır ki, helâl ettiği o hak Allah'ın lütfu ile ödediği bedel karşısında deveye kulak kalır. Peygamber Efendimiz'in (asm) şu müjdesi ne kadar latîftir: "Kim bir Müslüman'ın dünya sıkıntılarında bir sıkıntıyı giderip ona rahat nefes aldırırsa, Allah da ondan kıyâmet gününün sıkıntılarında birini gidererek rahat nefes aldırır. Kim zorda kalmış muhtâca karşı kolaylık gösterirse, Allah da dünya ve âhirette ona kolaylık gösterir. Kul kardeşinin yardımında olduğu müddetçe, Allah da kulun yardımındadır."1

SÜNNETLE YİRMİ DÖRT SAAT

Peygamber Efendimiz (asm) buyuruyor ki:

"Mal uğrunda öldürülen kimse şehittir." (Buharî, Mezalim, 33)

Bu hadis-i şerife göre sünnet olan günlük davranışlarımız:

- 1- Helâlinden isteyeceğiz. Helâli arayacağız. Helâli tavsiye edeceğiz. Helâli yiyip içeceğiz.
- 2- Başkasının malına göz dikmeyeceğiz. Haram yemeyeceğiz.
- 3- Kul hakkını gözeteceğiz.
- 4- Başkasının hakkına saygı göstereceğiz. Kendi hakkımızı koruyacağız.
- 5- Ne kendi malımızın, ne Müslüman kardeşimizin malının haksız yere gasp edilmesine göz yummayacağız.
- 6- Meşrû dairede ve hukuk zemininde helâl kazanılan malın hakkını arayacağız.